

Balázs Géza

Mindennapi nyelvtanórák

Cafe latte, tejeskávé. Az alaptörténet: Pár napja szerettem volna elszívni egy cigit, és meginni egy jó kávé. Le is ültem, jön a kiscsaj, hogy mit kérek. – Egy tejeskávét kérnék. – Cafe lattére gondol? – Nem, nem. Tejeskávét. – De én csak lattét tudok. – Hosszúkávétok van? – Van. – Tejetek van? – Van. – Akkor kérek egy hosszúkávét tejjel! – Szóval egy latte lesz? Na, itt adtam fel, és vettem egy automatás kávé.

Elindulnak a fórumon a megjegyzések. Mandula: – A cafe latte magyarul tejeskávé, ezek szerint ezt egyikőtök se tudta? Ákos: – A tejeskávé és a latte tök más dolog. Balázs visszatér a nyelvi zavarhoz: – De miért ragaszkodik az olasz névhez, ha a vevő mindenképp magyarul akarja mondani? Bettina magyaráz: – Igen. Latte kicsi kávé, sok-sok tejjel, tejeskávé az meg kávé kis tejjel. Ákos pontosít: – Latte: 1/3 presszókávé és 2/3 rész gőzölt tejből áll, és a tetejére krémes tejhabot csurgatnak. A tejeskávé az sima presszó vagy hosszúkávé meleg tejjel, ami melegített és nincs rajta a hab. Mandula ellenkezik: – A tejeskávé nem jelenti azt, hogy kávé kis tejjel. A cafe latte a szó szoros értelmében tejeskávét jelent. A felszolgáló nem gondolatolvasó. Ilona példálózik: – Októberben külföldi vendégem volt, mindig tejeskávét kértem neki, és mindig cafe lattét kaptunk

Emília visszatér az alaptémához: – Kicsit már bele vagyunk gyógyulva ebbe az olasz kávékultuszba, ami persze nem baj, csak elfelejtjük az olyan egyszerű dolgokat, mint a tejeskávé,

ami még a nevében is hordozza a mi-benlétét. Egyik kedves helyemen úgy hozzák a tejeskávét, hogy egy nagy pöttyös bögrében a felhabosított forró tejet és külön a presszót, és a kedves vendég önti össze, az se klasszik, de tejeskávénak hívják, mondjuk ott nincs se latte, se macchiato, se egyéb flanc.

Dávid összefoglal: – Megható történet arról, hogy két ember milyen szinten képtelen az érdemi kommunikációra.

Lili nem hagyja annyiban: – Anynyira vicces, vagyis inkább végtelenül szomorú, hogy a cappuccinót nem tudják leírni a vendéglátósok, a vendégek viszont nem tudják, mit kérnek. Pl. a latte macchiato esetében a következőket mondják: csikos/emeletes/szintes kávé, maccsato, macsító, macso, kávé mézzel és tejjel. Mindkét oldaltól kérdezném, hogy vajon miért lehetetlen megjegyezni ezeket? Paul megoldja: – Én mindig egy jó mókát kérek. Éva egyszerűsít: – És ha én csak egy menzás tejeskávét kértem volna? Feledhetetlen íze volt annak is, akárcsak a karamellás tejnek... Masni véleménye: – Én rendszeresen megmondom, hogy egy presszókávét kérek tejjel. Már nekem is adtak cafe lattét, tejeskávét, cappuccinót, szóval mindent, aminek inkább kávé tej íze van...

Györgyi kiteszi a pontot: – A tejeskávé a latte, a hosszú kávé tejjel pedig a hosszú kávé tejjel. Pont.

És ez így megy napról napra a kávézóban...

Üccsi... Üdítő történetek következnek az üccsiről, másként az üdcsiről. A netszótár azt mondja erről a ma divatos szóról, hogy a digitális kommunikációban és a beszélt nyelvben is használt kicsinyítő képzős szóalak, jelentése: üdítő. Egy netes bejegyzés: – Pár éve, sulis éveim alatt egy mozi büféjében dolgoztam. Voltak olyan szituációk, amelyeken a mai napig tudunk nevetni. – Hello, egy ÜCCSI lesz. – És milyen legyen az „üccsi”, kicsi, közepes vagy nagy? – Nagy. – És milyen üdítővel adhatom? – Mit? Az ÜCCSIT? – Igen, az „üccsit”. – Milyen van? – Kóla, fanta, sprite, gyömbér... pont azok, amik ide ki vannak írva, meg tudod nézni! – Jó, akkor egy bubis víz lesz! – Rendben, de csak fél-literes, palackos vizünk van! – Mi az, hogy nincs nagy? A másik moziban van! – Igen, de ez nem az a mozi. – Jó van, akkor aggyá’ egy kólát, azt ide se jövök többet!

Ebben a kis párbeszédben figyelemre méltó volt még a „Hello, egy ÜCCSI lesz” köszönésforma, valaki meg is jegyzi: hol tanultak meg ezek beszélni? Ám Andris nem ért egyet ezzel a véleménnyel, és rendreutasítja az első sztori bejegyzőjét: – Ne haragudj, de azon túl, hogy politikailag teljesen inkorrekt, amit írtál, a munkádhoz való hozzáállásoddal is probléma van. Te vagy az alkalmazott, akinek a munkaköri leírása szerint ki kell szolgálni a társadalom minden rétegét, még azokat is, akik „üccsit” kérnek. Más emberek is fáradtak, őket is éri a munkájukban sok inger, és amikor ki akarnak kapcsolódni, egy eladó szemtelenkedését kell hallgatniuk. Nekem meg a visszapofázós kiszolgálókból meg a megvető pillantásaikból van elegem.

Ezt itt most nem folytatjuk, hanem meghallgatunk egy újabb üdítő törté-

netet Bélától: Nagy raj csávó rágóval fröcsög: – Hééé, kóla lesz, nagy, és jéggel! – Héé, okééé, a nagy meg a kóla megy, de sajnos nem adhatunk jeget! – Mi van??? Hát ne szivassá má, hát kérdezzél má’ utána, há’ kóla jég nélkül egy kétórás MŰVI-hoz? – Jó, hát, ha nagyon szeretnéd, megkérdezem, tudunk-e valahonnan neked jeget kaparni... – Na jó, tudod mit, aggyá’ egy vizet!

A ‘köszönöm’ és a ‘kérek valamit’ kifejezést nem tanulták meg ezek az emberek – írja Anett.

Tamás meg vitatkozik a politikai korrektséget számon kérő társával: – Itt nem kötelező pol-korrektnek lenni. Megjegyzem, még így is az volt a hölgy. Vannak varázsszavak, amik, hidd el, nagyon sokat dobnak a kiszolgáláson. Ilyen például, a köszönés és a „kérek valamit”. Nem csak odavágni, hogy „hééé, kóla lesz”, mert piád akkor lesz, ha én megcsinálom. Ha kérsz, akkor viszont megcsinálom. Viktória is megvédi a kiszolgálókat: – Nem mindenki suttyó, aki a pultban van!

További üdítő esetek a pultban, vagy inkább a pultnál:

– Cukrot, barnacukrot, édesítőt kér a kávéhoz? – Jó. – Akkor melyik legyen? – Jó.

Gond van, ha valaki egyedi megoldásra tart igényt. – Kérnék egy jegeskávét, meleg tejjel! – A jegeskávé lényege, hogy hideg legyen, és hideg tejjel és jéggel készüljön. – Te azt akarsz, hogy megfázzak télen?

Ilyen üdítő módon oktatják egymást a világhálón kiszolgálók és fogyasztók. Néha egy kis humorra is futja: – Szia, mit adhatok? – Egy nagy kóla lesz... Bocsi, a kóla szénsavas? – Nem! Rostos! A bubis verziót kérted volna? – Gratulálok, nem gondoltam volna, hogy bármit is visszaszólsz erre.

Ma már elhangzott Anett véleménye, megismételjük: Ezek az emberek nem tanultak meg kérni, és nem tudják mondani, hogy köszönöm. Itt az idő, nem késő pótolni!

Búcsú a helyesírástól. – Amióta csatlakoztam ehhez a csoporthoz, szörnyülködve olvasom a helyesírási hibáktól hemzsegő bejegyzéseket. A kifogásokat, hogy telefonról írtam, hogy siettem, meg hogy nem volt időm, én személy szerint nem tudom elfogadni. Nincs kifogás! Ezt a verset küldöm mindenkinek, bár tudom, hogy sokaknak teljesen feleslegesen... – írja Norbert.

Szuhanics Albert: *Anyanyelvünk*

„Magyar szülőföldön / magyar az anyanyelv, / így szólított anyánk, / míg először ölelt.

Mit mondhatott nekünk? / édes kicsi szentem, / helyet adok neked / szerető szívemben!

Könnyű álmot ígért / csodás magyar nyelven, / csókok közt dúdolta, / aludj kis szerelmem!

Így kezdődött nekünk / magyar szóval létünk, / Földünk legszebb nyelvén, / amit nagyon féltünk!

Mint anya gyermekét, / mint gyermek az anyját, / úgy szeretjük mi is / nyelvünk minden hangját.

S ha majd a búcsúnk jó, / mert az időnk letelt, / Mennyekbe visszük fel / e lelki eledelt.

Hallják az angyalok, / hallja ott az Isten, / oly szép magyar nyelv, / párja sehol nincsen!”

(Ez 109 embernek tetszik.)

Dániel megtöri a csendet: – Nagyon unatkozhatok. – István rendre utasít: – Ez Nem Helyes írási csoport!! de van olyan is keress rá:) Tamás: – Mondjuk igaz van abban, hogy azért valamennyire figyelni kéne a helyesírással, lányok és fiúk! Bé Bé: – Zülлик a világ... Barbara: – Azert gyultunk ma itt össze, hogy búcsut mondjunk a magyar helyesírásnak.

Alexa kifejti véleményét: – Amikor megszülettem az msn és sokan rajta pörögtünk, akkor vettem észre, hogy kezd az írásom szlengesedni. Pl. a jól van „kifejezést” jólvan-nak írtam, és sok-sok kis apró hiba, amikor hogy helyett csak egy h betűt írtam már papírra is.... és a többi... Ha nekem egy jóképű férfi szerelmeslevelet küldözgetne, de tele lenne hibákkal, megreccsenék, kivéve, akinek papírja van róla, hogy diszlexiás...

Károly: – Elszomorító, hogy manapság milyen kevesen ismerik a saját anyanyelvüket. A legrosszabb, hogy egyáltalán nem érzik ezt szégyennek. Ha szóvá teszed, akkor meg a többség téged küld el a francba. Pedig szerintem ez az alapműveltség alapja (kéne, hogy legyen). Mondjuk nem csak a tudatlansággal van a baj. Ha közzétesz valaki egy helyesírási hibákkal teletűzdelt szöveget, azt alapjáraton kellemetlen olvasni. Egyszerűen kifolyik az ember szeme.

István: – Ez a vers gyönyörű volt. Köszönet érte a posztolónak. Bár szerintem a legtöbb olvasó rá se hederít, csak azt veszi észre, hogy „Valaki már megint a helyesírás miatt okoskodik.”